

Культура і Побут

№ 35

Субота, 1-го вересня 1928 р.

№ 35

Чорна рать

(Українська католицька преса)

Ті товариші, що були на Кельській виставці, розповідають яке міцне враження справила павільон католицької преси. Силу силену газет і журналів, усіма мовами світу, репрезентовано в цьому павільоні, збудованому в стилі готичного собора. Людина, що приїхала з раліанської країни, просто жахалася цього «Інтернаціоналу темряви» — наочного доказу того, як цупко тримають пачуючі верстви в своїх тенетах «душі» народних мас. За останні 5 років, років стабілізації капіталізму й посилення реакційних течій в капіталістичному суспільстві, католицька преса має значні досягнення. Вона збільшилася кількісно: у одній тільки протестантській Німеччині нараховується 880 католицьких часописів. В маленькій Швейцарії — 150 католицьких газет і журналів. Католицький журнал „Stadt Gottes“ друкується в 350.000 примірників. Часопис для молоді „Die Wacht“ в 90.000 примірників і т. д. Іде процес міжнародної консолідації католицької преси. Утворено такі міжнародні об'єднання, як „Katholische Internationale Press-agentur“ у Фрайбургу (для німецької кат. преси), „Offizio Romano Informazioni Religio-Sociali“ у Римі (для італійської), „N. C. W. G. News Service“ (для англійської).

Незалежно від мови, усі ці організації діють з благословення папи й використовують розвинену агентурну мережу католицького духовництва.

Історичні умови призвели до поширення католицизму (єзуїтського) в Західній Україні, на Волині й Поділлі — там, де найдовше й найдуше була влада польських феодалів. Після революційні умови галицького життя, реалістичні настрої галицької дрібно-буржуазної інтелігенції, безпосередній вплив польського католицизму, теж сприяли розвитку католицької преси українською мовою.

На початку 1928 р. греко-католицька укр. преса в одній Галичині мала 14 періодичних органів (2 газети «Нова Зоря», «Правда», 4 журнали-місячники — «Місіонер», «Нива», «Поступ», «Наш приятель», 8 Квартальників й напівперіодичних збірників — «Богословія», «Записки Чина на Св. Василя Великого», «Наші Вісті», «Вісник Марійських товариств», «Добра Книжка», три «Єпархіальних вісників»).

Крім того, видається 6 католицьких органів у Закарпатській Україні, 3 — в Злучених державах Америки, 5 — в Канаді.

Розглянемо деякі найважливіші католицькі видання.

«Богословія» — науковий трьохмісячник Богословського Наукового Т-ва. Це вузько-фаховий журнал. Вміщує такі статі, як «Про літургію Св. Івана Золотоустого», «Згадай чи безглядна правда в Св. Письмі» тощо. Призначений для керівних кадрів уніятського духовництва. Має докладно поставлений відділ бібліографії (майже виключно богословської літератури).

«Записки чина Св. Василя Великого» — збірник, що, поруч з богословськими статтями, вміщує іноді розвідки з історії церкви, релігійного мистецтва тощо.

«Нива» — часопис, присвячений церковним і суспільним справам. Журнал розраховано на нивове духовництво — нижчий командний склад католицької єпархії. До кожного числа — додаток-проповіді. Редагує журнал Гавриїл Костельник — філософ, догматик, політик, поет, і літературний критик, що заповнює своєю творчістю уайже половину журналу. За

останніх часів веде шалену боротьбу з «Новою Зорею», разом з нею відбиваючи прагнення 2-х «фракцій» сучасного уніятського католицизму. «Нива» належить до геленістичного (візантійського) напрямку, що одстоює своєрідні церковні обряди та побутові особливості греко-католицизму. «Нова Зоря» — репрезентує латинський (романський) напрям, що пропонує усунути всіляку різницю між греко-католицизмом та римсько-католицизмом, завести цілібат для священників тощо. Дискусія виявляє з одного боку — асиміляційні колонізаторські тенденції міської дрібно-буржуазної укр. інтелігенції та боротьбу з цими тенденціями сільського духовництва.

«Місіонер» — або точніше «Місіонер пресвятого серця Ісусового». Орган апостольства молитви. Редагує Маркіян Марисюк ЧОУВ. Це журнал — для мрія. Масовий журнал: має понад 20 тис. примірників. Установка на церковний актив, куркульство та святош «собового пола». Найхарактерніший з усіх католицьких органів, що відбиває дикі заобони галицького селянства й шаманські методи його духовних опів. Характерний, приміром, відділ «Просьба о молитві». Редакція пояснює, що в цьому відділі «просьба всіх членів апостольства молитви (редакція запобіжить додати, що «таких в нашому краю числиться понад 200.000»), щоб вони помолитись про їхню потребу... Сильна молитва, що виходить із соток і тисяч уст і сердець, має велику силу перед богом». Що може бути наочнішою такою «картметтикою»? Поруч з цим відділом — другий. «Подяки за вислухані молитви». На вшталт старих реклам «Я був лисий, яксь чудаки пишуть, що вони хворіли, лікарі їм не допомогли, а ось коли помолитись, як слід, та попросили за них помолитись інших читачів «Місіонера», то й видужали. В нагальному відділі досить уміло перемішано християнські проповіді з політичними статтями проти комуністів і селян, оповідання з святого писма з оповіданнями про переслідування католиків в сучасній Мексичі тощо. Зразок листування з читачем: «М. П. і П. Д. Дуже це гарно, що ти так любиш і шануєш свого о. Пароха» й т. д.

«Правда» — Часопис (газета) для народа. Розраховано її приблизно на того ж читача, як і «Місіонер». Вміло подається газетний матеріал, рекордний, що до примітивності й безжестокості брехні про СРОР. В «відвалі» белетристичні фейлетони: національно-романтичні історичні оповідання, підроблений переклад з піснотворів єврейського автора, що повинен довести змову всіх євреїв від євоністів до комуністів проти хліборобів і т. ін.

«Поступ» — «вісник літератури й життя... Стоїть на становищі укр. державницької ідеології і редагований в душі християнства».

В оголошеннях про передплату рекомендується, як видання «головно для студентів та інтелігенції». Оскільки його призначено для інтелігенції, журнал має певну політичну платформу («Місіонер» і «Правда» побоюються точно визначити своє політичне «предо»). Ця платформа — «Україна може бути тільки християнська, монархічна, і лицарська». Головний ідеолог — германець — «хлібороб», Вячеслав Липинський. Журнал провадить «боротьбу за душу інтелігенції». В статті під такою назвою перелічує неблагонадійні організації та авторів. В художній частині виявляє формально-мистецький консерватизм і звичайно не тільки не тільки до більшовизму, але й до поборників УНР, яких кваліфікує «Хамом» з великої літери. Редагує журнал

той же Маріян Марисюк, що і «Місіонер», але підписує він «Поступ» скромно: «М. Марисюк», — приховавши свій євасеницький сан.

«Нова Зоря» — Часопис для поширення Української Християнської організації. Соціально-політичне призначення — за рекомендацією «Правди» — «для більше освічених людей» — отже, для такого самого читача, як і «Поступ». Вираза політична і культурна лінія — автономія Галичини під Польщею, латинізм у церкві, асиміляція в побуті. Велика кількість статей, що дискусують з «Нивою» на тему «Рим, і Візантія». Пишуть ці статті здебільшого одиниці-миряне: д-р. Назарук, Томашевський. Це знецінює їхню позицію, і не даром о. Костельник, спираючись на середняка-священника, задикувало пропонувати перевести публіцист в цій справі. Багато статей присвячено мистецтву (звичайно, не новому укр. мистецтву, а Баху, Ібсену, Шекспіру тощо). Одвертої брехні про Радянський Союз так само, як і в «Поступі» значно менше ніж в «Народних виданнях» «Місіонерів» та «Правди».

«Наш Приятель» — Часопис для молоді і шкільних дітей. Орган християнських організацій укр. шкільної молоді. Видає Марійське Т-во Молоді у Львові. Тираж — до 10.000 прим.

В журналі — ретельна водня солодких промов до «дорогих діточок», п'єси, де головні дієві особи — ангели, віршики про Христа й божу матір, ребуси й шаради, патрістичні оповідання про героїко-свідчення, або герої-хлопця в душі кол. рос. письменниці Чарської. Словом — типове знаряддя для калічення людини змалку.

Можна констатувати, що католицизм має значні досягнення в будівництві своєї преси в Зах. Україні. Його преса, як видно з наведених характеристик декількох органів, побудована не анархічно, а створює певну систему, що охоплює читачів різного віку, професії і підготовки.

Організація міжнародних об'єднань католицької преси примусила заворушитися й наших католиків, що заснували у Львові «Комітет української католицької преси». В січні 28 року переведено навіть «місяць католицької книги» — під такими гаслами:

1) Кожен свідомий католик-інтелігент мусить стати в цьому місяці солідним передплатником «Нової Зорі» і «Поступу».

2) Кожен свідомий католик-селянин мусить стати в цьому місяці солідним передплатником «Правди» та «Місіонера».

3) Кожен свідомий католик у цьому місяці купить у католицьким видавництві якусь добру католицьку книжку. («Вибір добрих, не противних віри й моралі, книжок подає кварталник «Добра книжка», який розсилається на бажання даром»).

Політеский агітпроп чудово розуміє, що однією агітацією багато не зробить. Коли найкраща шертина з католицьких журналів «Поступ» має лише... 300 передплатників, то це само по собі свідчить, про якусь кризу католицької преси.

... Редакції «Нової Зорі», «Нашого приятеля», «Правди» і «Поступу», одержують декілька листів з жалобами й наріканнями, що спосіб редагування — мовляв — невідповідний, прямо лихий. Отже почуєть закид, що мовляв наші католицькі часописи не цікаві, що «Нова Зоря» дуже клерикальна та подає не цікаві огляди, що «Правда» демагогічна і задикувата, а «Поступ» завадто мілітаристичний (sic!) «призначаються ватажки укр. кат. преси в брошурі «Наші пресові завдання», о. Василя Мельника й Івана Гладилевича. Не сповідаючись на редакції журналів, вони пропонують звернутися до «широкого співробітництва», організувати «Христокорів» (Християнських кореспондентів),

Київський музей революції

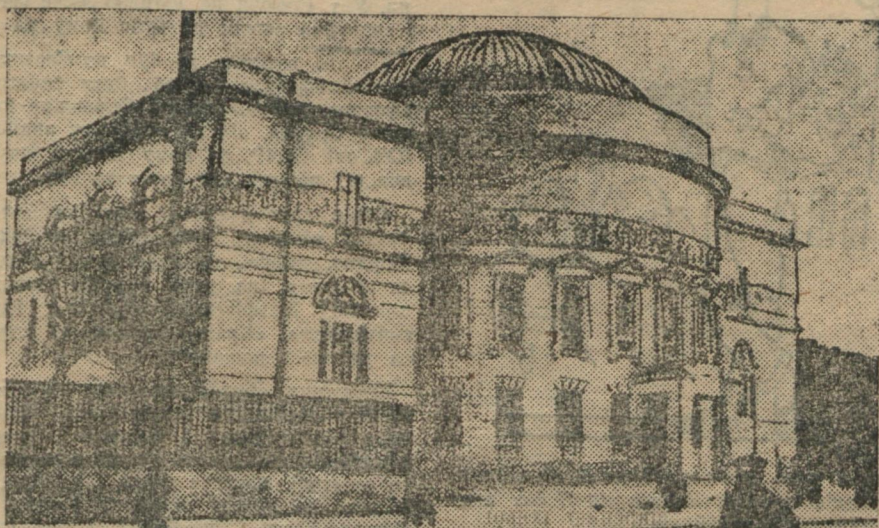
Десять років тому тут була жовто-блакитна, поміщицько-куркульська центральна рада. Тепер — музей революції. Це не звичайний музей, де експонати мертві, де огляд їх спокійний. Тут немає експонатів, а живий літопис революції, її кривава путь, путь великої боротьби, провалів, жертв, перемог.

Тому таке зворушливе враження справляють окремі речі й документи, що в них від-

чувається подих нашої героїчної доби, тому тут такий особливий вдумливий відвідувач. Робітники, селяни, червоноармійці, молодь. Численні екскурсії. Жоден закордонний робітник не минає київського музею революції.

Ось яке враження справив музей на делегацію американських робітників, що пишуть:

«Музей революції — установа, про яку може лише мріяти американський робітник.

Коли ми проходили повз відділи музею, наші груди наповнювалися могутнім почуттям сили. — Минуле додає віри в майбутнє».

Музеєві революції пощастило зібрати багато цінних матеріалів. Є окремий куточок, що репрезентує події великої французької революції з досить рідкими примірниками французьких газет того часу. Є відділи кріпацтва з кутком Шевченка, доби декабристів, польського повстання, робітничого руху 80-х та 90-х р.р., подій 1905 року та років дальшої реакції.

Але, особливу цікавість викликають лютнева, жовтнева революції, громадянська війна.

Правда, ці відділи не багато представлені, бо сучасна нам доба ще не належить історії, ще не хоче лягти в акуратні вітрини, ще з труднощами піддається експонуванню. Але й те, що є, хвилює своїм глибоким яскравим змістом.

Перед нами проходять у документах, відозвах, зводках, повідомленнях, телеграмах найцікавіші етапи останнього революційного десятиріччя.

...«рабочих арестовувать запрещаю, а приказываю вешать и не снимать три дня» — кричить закликаючись кров'ю, денікінський генерал з телеграфних рядків.

V.

Сині хвили диму від цигарок коливались в повітрі. В кімнаті було повно. На канані сидів здоровий крем'яний Заліський Начміл. Він про щось жваво говорив до свого сусіди білого білявого хлопця з Нарсуду.

Біля столу метушилась повненька рожева жіночка, — дружина Приходька.

Ще кілька заліських робітників, з якими Наталя познайомилась вчора, сиділи за столом.

— А ми вас чекаємо!, кинулась до Наталі, що входила разом з чоловіком, Приходькова дружина.

— Знайомтесь, товариші!

За дверима, що вели в другу кімнату, почувся дитячий плач.

— Ото горенько, знов Сашко плаче, — скрикнула жінка і кинулась до дверей.

— Тов. Рубельський, будьте за господаря, бо мій Стьопа не вміє, — вемінувалась вона до Рубельського і зникла за дверима.

— Прошу до столу, товариші! — тоном господаря промовив Рубельський, вказуючи на стіл, на якому стояли закуски, пляшка вина і пияльнички.

— Вам везе Рубельський, — бачте, яке до вас довіря, — вемінувся Приходько. Та взагалі, сьогодні я бачу, що ми мабуть вас таки ще не зовсім оцінили, тов. Рубельський.

Приходько вдарив Начміла по илечах. — От ти, товаришок, — душавиш що ти крадій стрілець в Заліссі. Помилувалась, пропала твоя слава. От він найкращий стрілець, — показав Приходько на Рубельського.

Рубельський скрикнув. Здавалось, що йому було неприємно, що йому нагадали про його постріл. Він хотів передіти балачку на друге.

«З хвили, коли на кордоні стануть озброєні оборонці українського народу, здібні забезпечити цей край від нової навали, польський жовнір повернеться в межі Річи Посполитої» — викладає у відозві до лідерів свій політичний програм на Україні пан Пилсудський.

Усі контр-революційні угруповання об'єднуються в одному почутті: це несаможиття пензисть до більшовиків.

Від їхнього «жахливого» впливу застерігають і денікінці, і петлюровці, і поляки. Польське командування в особі генерала-поручника Рідз-Сміського обіцяє по п'ять тисяч карбованців за кожного затриманого більшовицького агітатора.

А поруч з відозвами наших клятих ворогів — палкі відозви реввійськради, ревкомів, зводки революційних боїв — свідчення нечуваної хоробрості та самовідданості.

Об'єктивне око фото-апарату зафіксувало багато незабутніх картин. Тут і соціалістичне будівництво на терені, де вчора ще точилися бої, тут і жахливі видовиська бандитських звірств — «практичне» здійснення політичних обіцянок різних контр-революційних зграй.

А які цікаві ті матеріали, що свідчать про величезну організовуючу роботу, що проводив у заплілі таємний більшовицький штаб, який містився в непомітному будиночку на Ново-Либецькій вулиці. Не зважаючи на нечуванний білий терор і численні жертви, звідси йшли нестримним потоком нові й нові запаси енергії, впертої волі до перемоги.

Мов скучуючи всі враження одвідувачів, мов втілюючи їх в конкретну форму, підчас виходу з музею впадає в очі напівпросохла карета, якою возили революціонерів на страту зі славнозвісної Лук'янівської в'язниці і скульптурна постать червоноармійця, що стоїть на варті та нильує.

Своїм багнетом червоноармієць провів рису, поза межі якої не пройде вже ніколи ця карета. Життя та людей, що спорозили її — революція відкинула геть далеко. А пам'яткам цього ворожого нам життя місце тільки в музеї.

Я. Брик

Наталя хотіла вемінуватись: — Нічого, нічого, — тихо прошепотіла і не могла говорити далі.

— Тобі треба добре відпочити, ти стала така червова, — говорив до неї стурбований Лазорко.

— Наталя Костянтинівна, а з пострілу тов. Рубельського можна, коли не злякатись то дивуватись, влучив майже не цілячись на віддаленні 25 метрів.

— Навже? — якось байдуже запитала Наталя.

— Справді постріл такий, що такого вже мабуть удруге не побачиш, — дивувався голова робітнику.

— Товариство! — дзвінко прорізав раптом голос Наталі. — Я розкажу вам сьогодні про один постріл. Тільки постріл той в протилежність сьогоднішньому був надзвичайно невдалим.

Лазорко підійшов до Наталі.

— Наталю, тобі тяжко сьогодні, не варт. Але всі обіцяли ти.

— Це цікаво!

— Невдалий постріл, — вемінувся Рубельський. — Коли про нього розкаже Наталя Костянтинівна, то навіть невдалий постріл буде цікавим.

— Без компліментів, — перебив його Приходько. Я пригадаю, Наталя Костянтинівна, про вашу обіцянку.

— Добре, добре, — якось чудно вемінувалась Наталя.

Коли наближались до будинку, де мешкав Приходько, Лазорко нахилився до Наталі.

— Наталю, не підімо на цю вечірку, ти якась чудна, сьогодні, може нездужаєш?

Наталя рішуче взяла його за руку.

— Товариші, пропоную випити за наш Залісбуди! — вигукнув він.

— За Залісбуди! За Залісбуди! — пролунали голоси.

Рубельський прокапльався.

— Так товариші, за Залісбуди. Уже швидко... В наслідок нашої самовідданої роботи... Він не скінчив.

Вілла, рішуча встала з-за столу Наталя.

— Товариші! — різко рвучи тишу, пролунав його голос. — Сьогодні ввечері я обіцяла розказати про надзвичайний постріл. Перед тим, як ми будемо пити, я розкажу вам про нього. Всі повернулись до неї. — І обличчя, її голос мимоволі звертали на себе увагу.

В кімнаті стало тихо.

Рубельський незадоволено скрикнув губи.

— Ну щож, послухаємо цікаве оповідання, — сказав він, ставлячи пияльничку на стіл.

Наталя навіть не глянула на нього. Вона стояла заплінувши очі, ніби пригадаючи щось.

— Це було давно товариші, і недавно. Коли все крутилося ввечері революції та громадянської війни. Діялось це в невеличкому селі, здається, звалось воно Терпи.

Лазорко стурбовано глянув на Наталю, ніби намагавшись перебити її.

Але вона продовжувала. Так от, товариші, одного весняного ранку, пастух, що гнав череду, побачив на шляху маленьку незнайому постать. Це була дівчинка в старенькій полотняній кофточці, зшитій по городському, у великих розбитих черевиках. В руках у неї був невеличкий вузлик. Дівчинка швидко йшла в напрямку до села і швидко зникла в золотистому порослі, що здіймався на шляху.

В той же день кілька цікавих обличчя заглядали в двері волости, щоб побачити нову телефоністку. Нова телефоністка була тиха та

НОВА КНИЖКИ ТА журнали

Мистецтво в клубі

Н. БОГУСЛАВСЬКИЙ. Музична грамота, хороший спів та оркестрова справа в клубі. Державний науково-методологічний комітет Наркомосвіти УСРР дозволив до вжитку, як посібник в клубах та сільбудах. Видав. «Український робітник» Харків 1928 р. Тираж 3160 прим.

Зміст: Музична грамота, хорова справа оркестрова справа, струнковий гурток з народних інструментів. Духова оркестра, музична термінологія й додаток—ціни на музичні інструменти.

Питання самоосвіти по всіх галузях науки й мистецтва в останні часи набуває серйозної ваги й значіння. Робітник, що йде в робітничий клуб має на меті не тільки розвагу й відпочинок, але й здобути деякі знання по тих питаннях які його більш цікавлять. В процесі клубної музичної роботи, ми спостерігаємо, як окремі гуртківцями цікавляться музичним мистецтвом. Коли в перші роки Жовтневої революції кружкові тінки співали, або грали на слух, нині помічаємо великий попит співати або грати по нотах, як слід, так би мовити свідомо. На допомогу таким товаришам й може бути рекомендована книжка Т. Богуславського. Автор у стислій формі пояснює елементи що з них складається музична будова. Але за для того, щоб висчерпувати остаточно питання визначення музичних елементів: ноти, павзи, нотний станок, ключі, гама, знаки альтерації і т. інш., це завдання б хоча і в стислій формі науково-історично висвітлити й обґрунтувати. Таке обґрунтування зробило б підручник ще адмінішим. Крім цього автор чомусь не вмістив розділів (таблиць) дізних мінорних гам, бемольних мінорних гам, розв'язання інтервалів та їх обертання. Розподілення інтервалів слід було зробити в такий спосіб: прями, кварта, квінти, октави, терції, секунди, та секстими, додавши до цього більше нотних (місесних) прикладів, що їх можна використати для сольфеджіо. В розділі—хорова справа—ми не погоджуємося з автором, «що музична» у дівчат буває від 13 до 15 років. Такої «музичної», як у хлопців, так і у дівчат ніколи не буває, іскри у хлопців ця «музична» дуже буває завжди помітною, то у дівчат вона проходить майже непомітно. Коли хлопцям в період «музичної» сабороняється зовсім співати, то дівчата без ніякої помеди для свого голосу можуть співати, але, як і завжди, не втомлюючи й ненадриваючи свої голоси. (Ця порада можна дати всім співакам). Що торкається твердження про розучування пісень, можна партію не окремо, а разом,—це питання науково-методично не розв'язано; у всякому разі, розучування пісень окремо по партіях на нашому досвіді давало кращі наслідки, ніж розучування пісень разом навіть частинками. Не дивлячись на це, в підручнику є багато цінних вказівок і методичних порад, що можуть бути корисними кожному мало освіченому гуртківцеві, як і керівникові музично-хорового гуртка.

Використати підручника в клубній роботі, це значить у деякій мірі посувати ліквідацію музичної неписьменності серед робітництва. На жаль ціна книжки в 75 коп. для масового клубного споживача—робітника дорога.

Олександр Перунов.

ПУТЕВОДИТЕЛЬ ПО ДНЕПРУ И ЕГО ПРИТОКАМ.

Применительно к указаниюм госпароходства составил Павел Балицкий. Издание Днепровского госпароходства. Киев, 1928 г. Стр. 245, цена 1 руб., тир. 10.000.

За останній час екскурсій трудящих в різні місцевості набирають досить пильних розмірів. Екскурсій, однієї відпочинку, є один із найкращих видів самоосвіти трудящих та один із найліпших засобів ознайомитися з своєю країною, що й, до речі, ми так мало знаємо.

Такий попит серед трудящих має до ознайомлення з багатствами та красотою країни взято під увагу і контролю наших провідних політосвітських органів. Утворено екскурсійні бюро при УПО, при Окріполітосвітах, організовано навіть Цілове Екскурсійне Товариство, що безпосередньо керує та переводить екскурсій по всій Україні.

На допомогу організованій екскурсійній видано багато плакатів, планів, екскурсійних показників, провідників і моральників. На жаль, до цього часу такий провідний матеріал видавано було досить низької якості. І лише одному «маршрутові» пощастило з цього боку.—маршрутові «Дніпро та його допливи». Дніпропетровське Державне Пароплавання видало надзвичайно цінного провідника якийсь тим, що він—єдине поки-що джерело для широкого й усебічного ознайомлення з великою смугою України та Білорусії, що й прорізує Дніпро та його головні допливи.

Старий Дніпро не знав до цього часу порядної путівної літератури. Старі, офіційні й сухі показники найбільш живих пароплавних плесів давно зникли з продажу. А тому дивним здається, що такий повний і дуже корисний путівник по Дніпру вийшов у світ ще лише тепер, у 1928 році. Така книжка була потрібна давно.

«Путеводитель по Днепру и его притокам» є першою спробою дати книжку, що охоплювала б суцільні шляхи Дніпра та його допливів повнотою. Ця книжка корисна і транспортникові, і господарникові, і краєзнавцеві, а надто широкому загалові трудящих.

Широке соціалістичне будівництво нашого часу яскраво позначається на берегах Дніпра. Тут утворюється на наших очах велетенська споруда нашого часу—Дніпрельстан. «Путеводитель» дає велику послугу відвідувачеві Дніпрельстану, щоб орієнтуватися йому у тій величезній роботі, що зараз там відбувається. Робітник із заводу, використуючи свій літній відпочинок, їдучи по Дніпру, знайомиться з майбутніми джерелами індустріалізації країни з цієї цікавої книжки. Окрім того, він безмежно поширяє свої знання про ті природні багатства країни, де протікає Дніпро.

Аджеж багаті природні дарунками Дніпрові береги здавна притягали до себе увагу людини. І годі знайти іншу таку річку, що на її берегах залишалась б така велика кількість пам'яток минулого, що були б так багаті насичені ознаками культури та мистецтва.

«Путеводитель» допомагає екскурсантові—туристові орієнтуватися в цьому дивному «музеї», де пропливає він годинками, і ближче підійти до ознайомлення з його невичерпними багатствами.

Окрім вказівок на залишки пам'яток культури на берегах Дніпра ця книга дає вказівки екскурсантові на нездані події, що відбулися тут за часи великої революції, де часами вирішувалась доля Радянської України. (Київ, Трипілля, Херсон, Миколаїв тощо). Манірівник увесь час саосі подорожж має можливість простежити історичні події, що відбувалися на берегах Дніпра, починаю-

Доки не знищимо тиранів...

(ЧЕРВОНОАРМІЙСЬКЕ).

В ногу сміліше ступаймо,
В чола цілуйте—війти,

Арміє—

Наша Червона

Святом оснця

—Гори!

Доки не знищимо тиранів,

Доки не знищимо катів,

Бурею лийся над світом,

Гордий та дужий наш спів!

Люди—працюючі світу,

Волі чекають від нас,

Нумо ж походом скорішим

Звільнимо їх від образ.

Пута—ярмо Капіталу,

Дружно ударом—в шматки!

Волю хай тчуть злотокрилу

Наші червоні штики.

Казиться ворог в тремтінні,

Грізно—гармати кус...

Газами думає—силу

Нашу Червону уб'є?!..

Кроком сміліше крицевим

Дружно походом—ураз.

Армія наша Червона

Чорних не знає пораз.

Хто там стоїть на дорозі?

Близком у груди—багнет,

Арміє,

Кроком залізним,

Сміло!

Вперед!

Доки не знищимо тиранів,

Доки не знищимо катів...

Бурею лийся над світом

Гордий та дужий наш спів...

чи з найдавніших, навіть доісторичних, часів і кінчаючи подіями нашого часу. З цього боку скромна книжечка Павла Балицького відіграє величезну роль для культурного розвитку трудящих.

Уже один перелік головних розділів цієї книжки говорить за велику користь її: «Дніпро, його басейн та значіння», «Історія плавання по Дніпру», «Київ—екскурсійна база Дніпрових туристів», (до речі, подамо найпоширеніші відомості для екскурсій по Києву), «По БОРР, (природа, рослинність, підсоння, населення, боротьба за національне відродження краю і т. н.), «По Десні» (вперше навіть для спеціальної літератури висвітлено особливості життя, культури та звичаїв такого барвистого колись і такого одноманітного тепер Подесення), «На Заповідник Т. Р. Шевченка» (досить повно і ґрунтовно розповідається про історію могил Т. Шевченка та савовідника) «На Дніпрельстан» (маршрут—Київ—Дніпропетровське). (Досить пощо і дяло показано Дніпрові пороги, історію Запорозької Січі, широко розповідається про Дніпрову проблему та про її блискуче розв'язання за наших часів), «До моря» (відомості про Запоріжжя, Нікопіль, Кахівку, Асканію Нову, Херсон, Олешки, Ольвію (за найдавніших часів), Очаків, Березань і Одеський порт).

До «Путеводителя» додано шість географічних мал у фарбах. Тут подано різні ділянки Дніпра. Показано на мапах найнеобхідніші для Дніпровських туристів відомості. Окрім цього подано 32 найхарактерніших для Дніпра фото-етюдів. Далі подано великого і досить повного довідкового розділа, де зазначено розпис водних ліній по всьому Дніпру, подано вказівки, як проїхати пароплавами, узаконено тарифи та рейси, показано погодженість приходу пароплавів із автобусним та залізничним рухом.

Одно слово, книжка, що зараз ми її розглядаємо—дуже цінна книжка. Видано її охайно й чисто, в досить зручному для користування вигляді. Ціна—1 карб.—трохи завищена, коли взяти до уваги ту кількість оголошень спочатку книжки і в кінці її (оголошення досить корисні і до речі в цій книзі). Дуже шкода, що книжку видано лише руською мовою. Така книжка і для екскурсанта-українця дасть дуже багато і багато нового. На нашу думку її треба негайно видати й українською мовою, тим більше, що тираж в 10.000 для такої книжки замалий. А. В.

